

Skaidrojums pārskatam par valsts konsolidēto pārādu

Vispārīgie principi

Pārskata un tā pielikumu pamatnostādnes

Pārskats par valsts konsolidēto pārādu un tā pielikumi sagatavoti atbilstoši likumam "Par budžetu un finanšu vadību" un Ministru kabineta 2012.gada 29.maija noteikumiem Nr. 375 "Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība". Pārskatā par valsts konsolidēto pārādu 2012.gada 31.decembrī norāda informāciju par konsolidēto valsts un pašvaldību pārādu uzskaites vērtībā un nominālvērtībā, atsevišķi norādot iekšējo un ārējo pārādu pārskata perioda beigās un pārskata perioda sākumā.

Valsts pārādu veido valsts struktūru pārāds (aizņēmumi, līzings, emitētie vērtspapīri un kredītlīniju/overdraftu neatmaksātie finanšu līdzekļi), izņemot valsts struktūru kontrolētu un finansētu komersantu un speciālo ekonomisko zonu, ostu un brīvostu pārvalžu pārādu, konsolidēšanas procesā izslēdzot savstarpējos atlikumus.

Pašvaldību pārādu veido pašvaldību struktūru pārāds (aizņēmumi, līzings, emitētie vērtspapīri un kredītlīniju/overdraftu neatmaksātie finanšu līdzekļi), izņemot pašvaldību struktūru kontrolētu un finansētu komersantu un speciālo ekonomisko zonu, ostu un brīvostu pārvalžu pārādu.

Valsts konsolidēto pārādu veido valsts pārāds un pašvaldību pārāds, no kura konsolidēšanas procesā izslēgti savstarpējie atlikumi.

Konsolidācijas principi

Sagatavojot pārskatu par valsts konsolidēto pārādu, veikta valsts un pašvaldību pārāda konsolidēšana, izslēdzot valsts un pašvaldību savstarpējos atlikumus, ievērojot mazākuma principu.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Parāda atlikumi ārvalstu valūtās pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas oficiāli noteiktā ārvalstu valūtas kursa pārskata gada pēdējā dienā.

Valsts konsolidētais pārāds

Valsts konsolidētais pārāds *uzskaites vērtībā*, kas ir vienāda ar finanšu instrumenta iegādes cenu, kam pieskaitītas vai no kā atņemtas pārvērtēšanas, amortizācijas vai citas summas, kuras atzīst izdevumos (noraksta), pārskata gadā, salīdzinot ar 2011.gadu, ir palielinājies par 297,9 milj. latu un 2012.gada 31.decembrī ir 5 635,3 milj. latu jeb 36,3 % no iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP ¹).

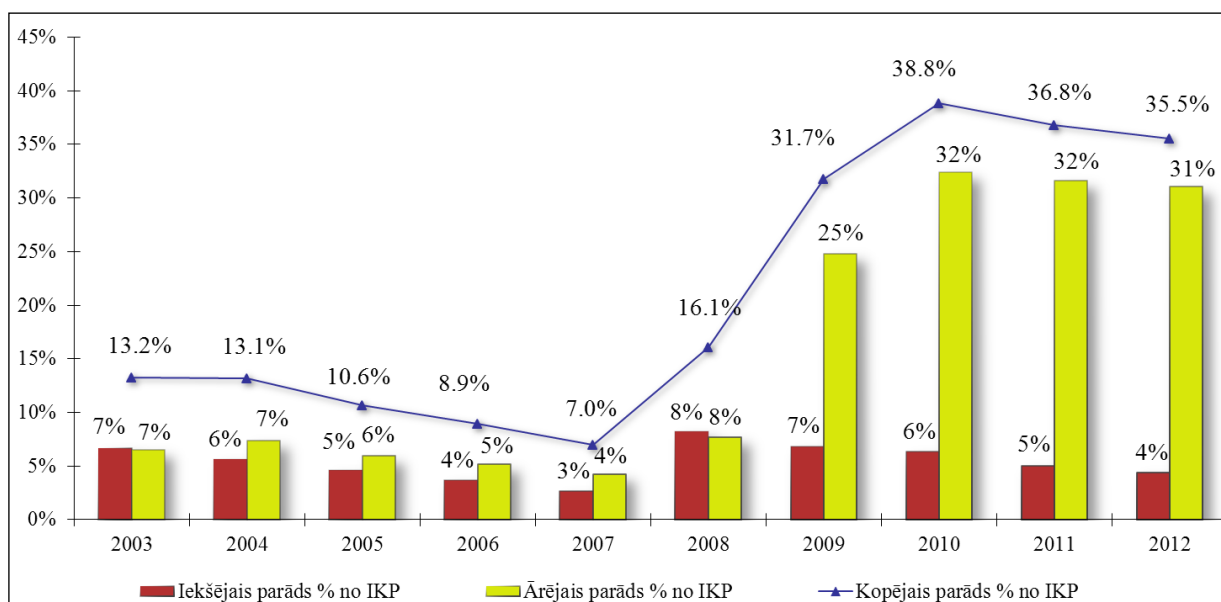
¹ šajā skaidrojumā aprēķinos lietota Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā 2013.gada martā publicētā 2012. gada IKP vērtība 15 520,5 milj. latu FMInf_280613_parada_sk; Latvijas Republikas 2012.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par 68 pašvaldību budžetiem; 1.sējums

Valsts konsolidētais parāds *nominālvērtībā* jeb parāds pēc nomināla, kas ir finanšu instrumenta cena vai vērtība, ko ir noteikusi izlaides organizācija (vērtspapīru gadījumā) vai kas ir norādīta darījuma līgumā kā parāda summa, 2012.gada 31.decembrī ir 5 648,4 milj. latu jeb 36,4 % no IKP.

Valsts parāds

2012.gada 31.decembrī valsts parāds *nominālvērtībā* sasniedz 5 527,9 milj. latu (35,6 % no IKP), kas veido 89,2 % no likumā “Par valsts budžetu 2012.gadam” noteiktā maksimālā parāda līmeņa – 6 200 milj. latu nominālvērtībā 2012.gada beigās.

Valsts parāds *uzskaites vērtībā* 2012.gada 31.decembrī ir 5 514,7 milj. latu (35,5 % no IKP (skatīt 1.attēlu)).

1.attēls Valsts parāda attīstība (*uzskaites vērtībā, % no IKP*)

Valsts parāds 2012.gadā ir audzis par 311,6 milj. latu *nominālvērtībā*. Pieaugums veidojies ārējo aizņēmumu pieauguma rezultātā. Savukārt iekšējā parāda apjoms 2012.gada 31.decembrī samazinājies par 5,2 % salīdzinājumā ar 2011.gada 31.decembri. Valsts kase, ievērojot aktuālo finansēšanas nepieciešamību un rūpējoties par parāda portfeļa izmaksu samazināšanu un tā atbilstību Māstrihtas kritērijiem, pārskata gadā turpināja piesaistīt finanšu līdzekļus gan iekšējā, gan ārējā kapitāla tirgū, veicot vērtspapīru emisijas, tādējādi nodrošinoties ar finanšu līdzekļiem gan drīzumā paredzētajām starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros saņemto aizņēmumu atmaksām, gan daļas starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros saņemto aizņēmumu pirmstermiņa atmaksai.

2012.gada 31.decembrī 87,7 % no valsts parāda veido aizņēmumi ārējā un 12,3 % – aizņēmumi iekšējā finanšu un kapitāla tirgū.

2012.gada beigās valsts budžeta iestāžu aizņēmumu ārpus Valsts kases atlikumi ir 5,6 milj. latu, kas veido 47,9 % no kopējiem valsts budžeta iestāžu aizņēmumu atlikumiem. Salīdzinājumam – 2011.gada beigās valsts budžeta iestāžu aizņēmumu ārpus Valsts kases atlikumi bija 5,9 milj. latu un veidoja 55,7 % no kopējiem valsts budžeta iestāžu aizņēmumu FMInf_280613_parada_sk; Latvijas Republikas 2012.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par 69 pašvaldību budžetiem; 1.sējums

atlikumiem. Lielāko daļu no valsts budžeta iestāžu aizņēmumiem ārpus Valsts kases veido Iekšlietu ministrijas piesaistītie līdzekļi operatīvo transporta līdzekļu iegādei 2,9 milj. latu apjomā. Rīgas tehniskā universitāte projektu līdzfinansējuma refinansējuma nodrošināšanai 2012.gadā ir saņēmusi aizņēmumu 2,2 milj. latu apjomā. Kopējo Iekšlietu ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas aizņēmumu atlikumu īpatsvars valsts budžeta iestāžu aizņēmumu ārpus Valsts kases atlikumos ir 92,9 %.

Valsts iekšējais parāds 2012.gada 31.decembrī ir 686,7 milj. latu *uzskaites vērtībā* jeb 680,7 milj. latu *nominālvērtībā*.

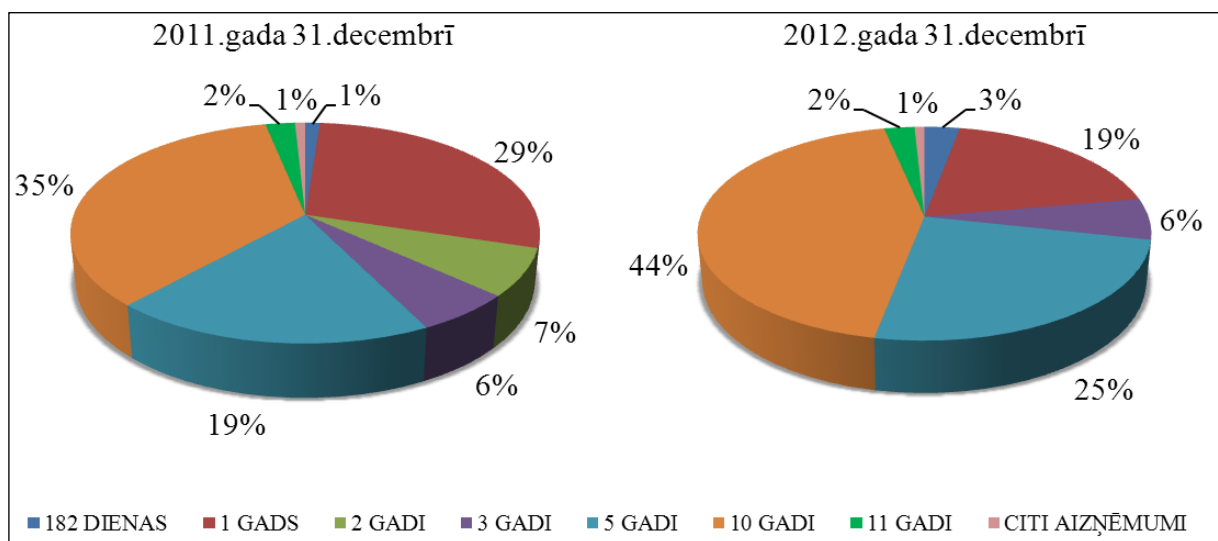
Valsts iekšējais parāds 2012.gadā ir samazinājies par 33,4 milj. latu *uzskaites vērtībā* jeb par 37,2 milj. latu *nominālvērtībā*, kas noticis galvenokārt kopējā apgrozībā esošo vērtspapīru apjoma samazinājuma dēļ – attiecīgi 33,2 un 37 milj. latu. Pārējais samazinājums veidojies, samazinoties ministriju un centrālo valsts iestāžu aizņēmumu atlikumiem.

Finansēšanas nepieciešamības segšanai, iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgus uzturēšanai kā arī, lai nodrošinātu īstermiņa latu resursu aizņemšanās tirgus etalona regulāru aktualizēšanu, no valsts iekšējā aizņēmuma instrumentiem izmantotas īstermiņa valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmju emisijas ar dzēšanas termiņu seši un divpadsmit mēneši. Lai institucionālajiem investoriem nodrošinātu pietiekamu piedāvājumu ieguldīt valsts vērtspapīros, Valsts kase veica vidējā termiņa valsts iekšējā aizņēmuma obligāciju emisijas ar dzēšanas termiņu pieci gadi un ilgtermiņa valsts iekšējā aizņēmuma obligāciju emisijas ar dzēšanas termiņu desmit gadi.

Valsts iekšējā finanšu tirgū ar vērtspapīru emisijām 2012.gadā piesaistīto resursu apjoms veido 246,9 milj. latu (*nominālvērtībā*), kas galvenokārt izmantots valsts parāda pārfinansēšanai, un ir samazinājies par 42,2 %, salīdzinot ar 2011.gadu, kad piesaistīto resursu apjoms bija 427,1 milj. latu. Arī 2012.gadā valsts iekšējā parāda vērtspapīru sadalījums pa termiņiem ir mainījies, Valsts kasei turpinot parāda pārfinansēšanu uz vērtspapīriem ar ilgāku dzēšanas periodu.

Aktīva un veiksmīga finanšu resursu piesaistīšana no ārējiem kapitāla tirgiem radīja iekšējā parāda īpatsvara būtisku samazinājumu kopējā parāda struktūrā – no 13,8 % 2011.gada beigās līdz 12,3 % 2012.gada beigās (*nominālvērtībā*). Īstermiņa iekšējais parāds (pēc parāda instrumenta sākotnējā termiņa) samazinājās no 4,1 % no kopējā valsts parāda 2011.gada beigās līdz 2,7 % no kopējā valsts parāda 2012.gada beigās. Vidējā termiņa iekšējā parāda apjoms ir samazinājies par 8,6 %, salīdzinot ar rādītāju 2011.gada beigās, un tas ir noticis samazinoties vidējā termiņa vērtspapīru apjomam apgrozībā. Vidējā termiņa iekšējā parāda īpatsvars kopējā valsts parādā ir samazinājies no 4,4 % 2011.gada beigās līdz 3,8 % 2012.gada beigās. Ilgtermiņa iekšējais parāds ir palielinājies, jo Valsts kase 2012.gadā uzsāka jaunu 10 gadu obligāciju programmu, piesaistot 49,2 milj. latu (45,4 milj. latu *nominālvērtībā*). Tajā pašā laikā valsts budžeta iestāžu ilgtermiņa parāds ir turpinājis samazināties. Ilgtermiņa iekšējā parāda īpatsvars kopējā valsts parādā ir palielinājies – no 5,3 % 2011.gada beigās līdz 5,8 % 2012.gada beigās. Šādas izmaiņas ir skaidrojamas ar būtisku procentu likmju latu aizņēmumiem kritumu 2012.gadā un tāpēc pieņemtu lēmumu veikt garāka termiņa vērtspapīru emisijas un samazināt ar parāda pārfinansēšanas riskiem saistītos iespējamus izdevumus nākotnē.

2012.gadā ir mainījies apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru veidu (dalījumā pēc to dzēšanas termiņiem) procentuālais īpatsvars iekšējā parādā (skatīt 2.attēlu).

2.attēls. Iekšējais parāds sadalījumā pa iekšējā aizņēmuma vērtspapīru veidiem un citiem aizņēmumiem nominālvērtībā

Īstermiņa vērtspapīru īpatsvars valsts iekšējā parādā no 30 % 2011.gada beigās ir samazinājies līdz 22 % 2012.gada beigās, gada laikā būtiski samazinoties apgrozībā esošo īstermiņa vērtspapīru apjomam – par 62,3 milj. latu. Vidējā termiņa vērtspapīru īpatsvars valsts iekšējā parādā ir mazliet samazinājies – par 1 procentpunktu jeb no 32 % 2011.gada beigās līdz 31 % 2012.gada beigās. Ilgtermiņa vērtspapīru īpatsvars 2012.gadā ir būtiski palielinājies (par 45,4 milj. latu, salīdzinot ar apjomu 2011.gada beigās).

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru investoru struktūra 2012.gadā nav būtiski mainījusies: 54 % lielu īpatsvaru kopējā investoru struktūrā veido Latvijas kredītiestādes, 43 % – Latvijas valsts rezidenti (neskaitot kredītiestādes) un valsts fondi, 3 % – nerezidenti.

Valsts ārējais parāds 2012.gada 31.decembrī ir 4 828,1 milj. latu *uzskaites vērtībā* jeb 4 847,2 milj. latu *nominālvērtībā*.

2012.gadā valsts ārējais parāds palielinājies par 343,4 milj. latu *uzskaites vērtībā* jeb 348,9 milj. latu *nominālvērtībā*. Ārējā parāda palielinājums 2012.gadā veidojies galvenokārt no divām ilgtermiņa obligāciju emisijām 1 199,9 milj. latu vērtībā (*uzskaites vērtība* emisijas dienā) jeb 2 250 milj. ASV dolāru *nominālvērtībā* un aizņēmumu atmaksām 823,2 milj. latu vērtībā, no kurām 810,5 milj. latu ir veiktās plānotās un pirmstermiņa Starptautiskā valūtas fonda aizdevuma atmaksas.

Emitējot obligācijas 2 250 milj. ASV dolāru vērtībā, Latvija nostiprināja savas pozīcijas starptautiskajos finanšu tirgos kā regulārs un uzticams aizņēmējs. Abu emisiju mērķi bija atšķirīgi. Saskaņā ar valsts aizņemšanās stratēģiju, gada sākumā (februārī) emitētie vērtspapīri nodrošināja starptautiskās aizņēmuma programmas refinansēšanu, savukārt decembra emisija tika veikta, lai izmantotu labvēlīgo situāciju starptautiskajos finanšu tirgos jaunu aizņēmumu veikšanai, tādējādi savlaicīgi nodrošinoties ar lētiem finanšu resursiem starptautiskās aizņēmuma programmas pārfinansēšanai.

2012.gada 31.decembrī 41,9 % no valsts ārējā parāda *nominālvērtībā* veidoja aizņēmumi no Eiropas Komisijas, 2,0 % no valsts ārējā parāda veidoja Starptautiskā valūtas fonda aizdevumi un 41,7 % no valsts ārējā parāda veidoja aizņēmumi no kapitāla tirgus, kas ir obligācijas ar dzēšanas termiņiem 2014.gadā, 2018.gadā, 2019.gadā, 2021.gadā un 2022.gadā. 2012.gadā veikto obligāciju emisiju un pirmstermiņa Starptautiskās aizdevuma programmas ietvaros no Starptautiskā valūtas fonda saņemto aizdevumu atmaksas rezultātā līdzekļu avotu sadalījums ārējā parādā ir būtiski mainījies, uzsverot Latvijas valsts spēju patstāvīgi nodrošināties ar parāda pārfinansēšanai nepieciešamajiem finanšu resursiem un sekmīgi realizēt parāda izmaksu samazināšanas uzdevumu.

Starptautiskās aizņēmuma programmas ietvaros saņemto aizdevumu valsts budžetam atlikumu īpatsvars valsts ārējā parādā *nominālvērtībā* 2012.gada 31.decembrī ir 47,8 %, 2012.gada laikā samazinoties par 12,1 procentpunktu.

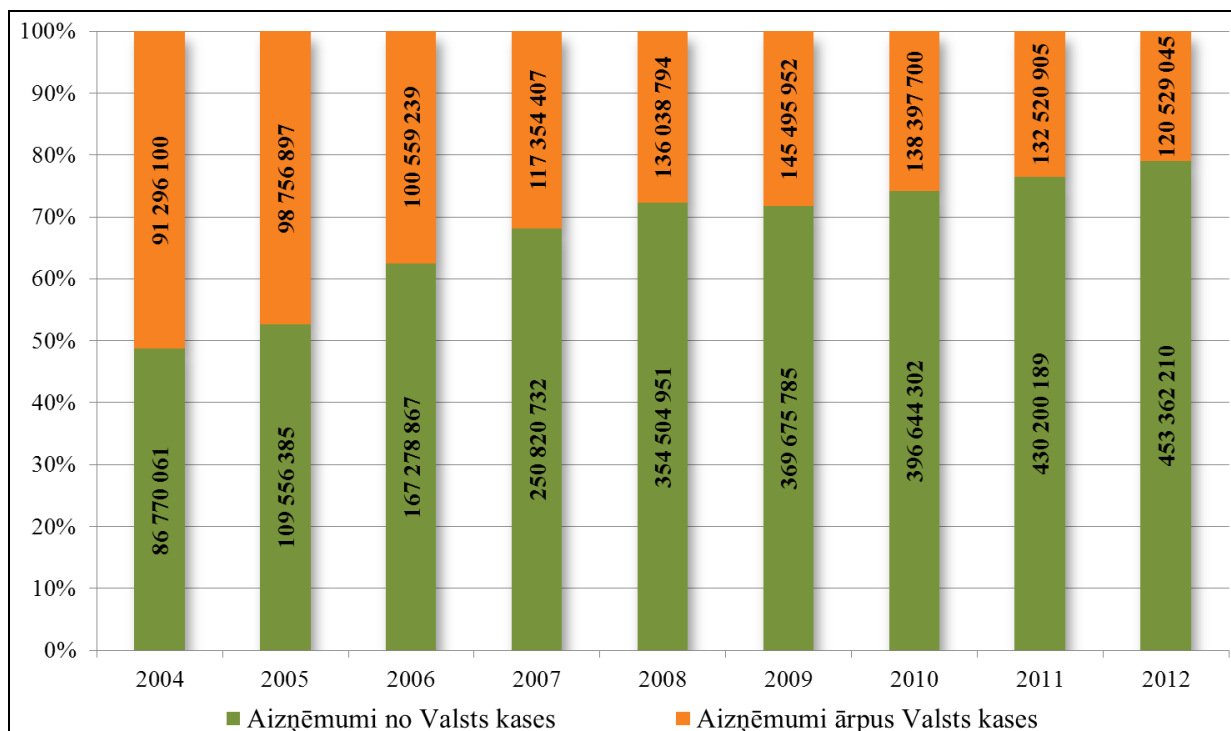
Atvasināto finanšu instrumentu pielietošana valsts parāda portfeļa vadībā

Lai samazinātu ar ārvalstu valūtā ņemto aizņēmumu saistīto valūtu risku, Valsts kase valsts parāda portfeļa vadībā pielieto valūtu mijmaiņas darījumus. Šādu darījumu rezultātā valsts parāda apjoma novērtējums 2012.gada 31.decembrī ir samazināms par 19,4 milj. latu, būtiski samazinot valūtu kursu svārstību rezultātā radušās parāda izmaiņas.

Valsts kases administrētā valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazināšanas nolūkos tiek pielietoti arī citi atvasinātie finanšu instrumenti (skatīt skaidrojuma „Skaidrojums valsts budžeta finanšu uzskaites bilancei” punktu FB.7.1.2.).

Pašvaldību parāds

Kopējais pašvaldību parāds 2012.gadā palielinājies par 11,2 milj. latu un 2012.gada 31.decembrī ir 573,9 milj. latu, t.sk. aizņēmumi no Valsts kases ir 453,4 milj. latu un ārpus Valsts kases ir 120,5 milj. latu (īpatsvaru kopējā pašvaldību aizņēmuma apjomā sadalījumā pa gadiem skatīt 3.attēlā). Salīdzinājumam – 2011.gada 31.decembrī pašvaldību kopējais parāds bija 562,7 milj. latu, t.sk. aizņēmumi no Valsts kases bija 430,2 milj. latu un ārpus Valsts kases bija 132,5 milj. latu. Kopējais pašvaldību parāda palielinājums 2012.gadā ir gandrīz septiņas reizes mazāks par likumā „Par valsts budžetu 2012.gadam” noteikto palielinājuma limitu (76 milj. latu).

3.attēls. Pašvaldību aizņēmumu no Valsts kases un ārpus Valsts kases īpatsvars kopējā pašvaldību aizņēmumu apjomā pa gadiem

Pašvaldību tiesības ņemt aizņēmumus nosaka likums “Par pašvaldību budžetiem”, kas paredz, ka pašvaldības ar domes lēmumu var ņemt aizņēmumus no Valsts kases Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apjomā. Kārtību, kādā pašvaldības veic aizņēmumus, nosaka 2008.gada 25.martā pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr.196 “Noteikumi par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem”.

Pašvaldības ir tiesīgas aizņemties ārpus Valsts kases gan Latvijā, gan ārvalstīs, taču tam ir nepieciešama finanšu ministra atļauja. Aizņēmumi var būt gan īstermiņa (lai segtu īslaicīgu pašvaldību finanšu resursu deficītu), gan ilgtermiņa (izmantojami investīciju projektu finansēšanai). Šādus aizņēmumus nedrīkst izmantot pašvaldību kārtējo izdevumu finansēšanai.

Likuma „Par valsts budžetu 2012.gadam” 20.panta 8.daļā ir noteikts, ka pašvaldības drīkst uzņemt ilgtermiņa saistības tikai attīstībai nozīmīgu infrastruktūras objektu īstenošanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ar finanšu ministra atļauju, pakalpojumiem līdz trim gadiem, kas nepieciešami saimnieciskās darbības nodrošināšanai un Eiropas Savienības un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktajā kārtībā akceptēto publiskās un privātās partnerības projektu īstenošanai.

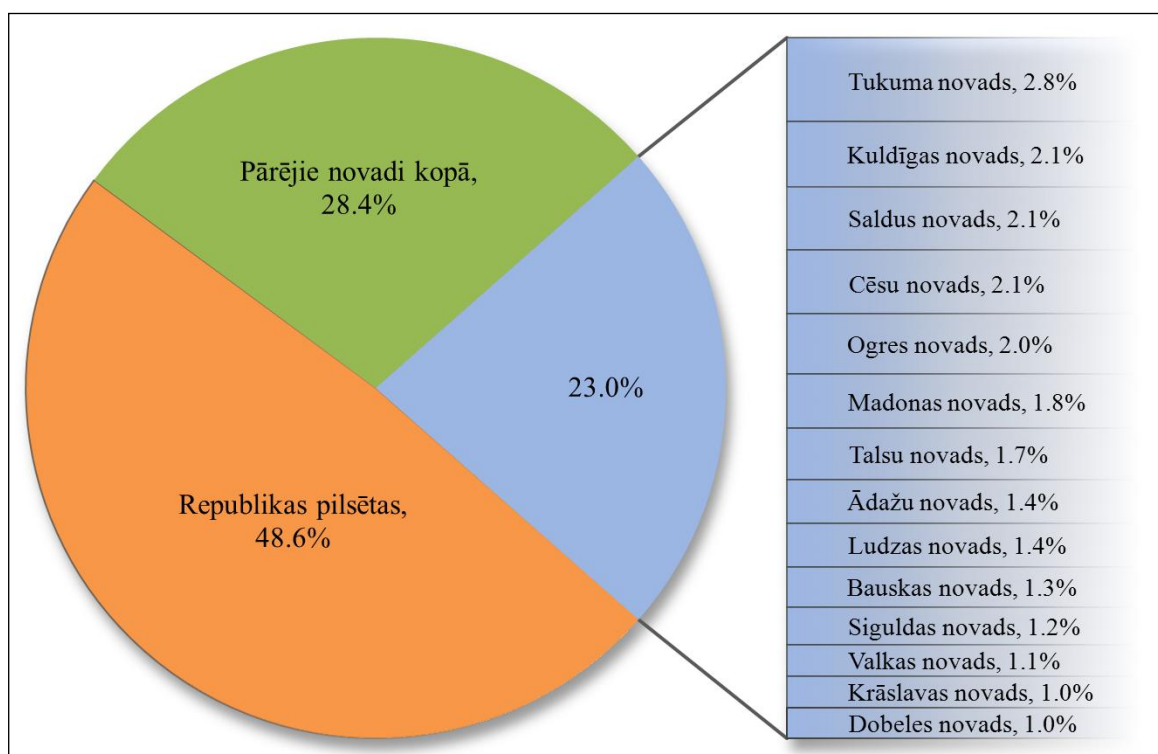
Pašvaldību īstermiņa aizņēmumu apjoms (pēc aizņēmuma līgumā norādītā sākotnējā dzēšanas termiņa) 2012.gadā ir samazinājies par 1 651,4 tūkst. latu (1 764,7 tūkst. latu 2011.gada beigās, 113,3 tūkst. latu 2012.gada beigās). Pašvaldību īstermiņa aizņēmumu ārpus Valsts kases īpatsvars visos pašvaldību īstermiņa aizņēmumos ir palielinājies no 2,2 % līdz 3,2 % (39,2 tūkst. latu 2011.gada 31.decembrī un 3,6 tūkst. latu 2012.gada 31.decembrī), Valsts kasei turpinot būt galvenajai īstermiņa aizdevumu pašvaldībām sniedzējai.

Pašvaldību ilgtermiņa aizņēmumu apjoms (pēc aizņēmuma līgumā norādītā sākotnējā termiņa) 2012.gadā ir palielinājies par 12,8 milj. latu (561 milj. latu 2011.gada beigās, FMInf_280613_parada_sk; Latvijas Republikas 2012.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par 73 pašvaldību budžetiem; 1.sējums

573,8 milj. latu 2012.gada beigās), 100 % no palielinājuma veidojot pašvaldību aizņēmumu no Valsts kases palielinājumam. Pašvaldību ilgtermiņa aizņēmumu ārpus Valsts kases īpatsvars visos pašvaldību ilgtermiņa aizņēmumos ir samazinājies no 23,6 % līdz 21 % (132,5 milj. latu 2011.gada 31.decembrī un 120,5 milj. latu 2012.gada 31.decembrī).

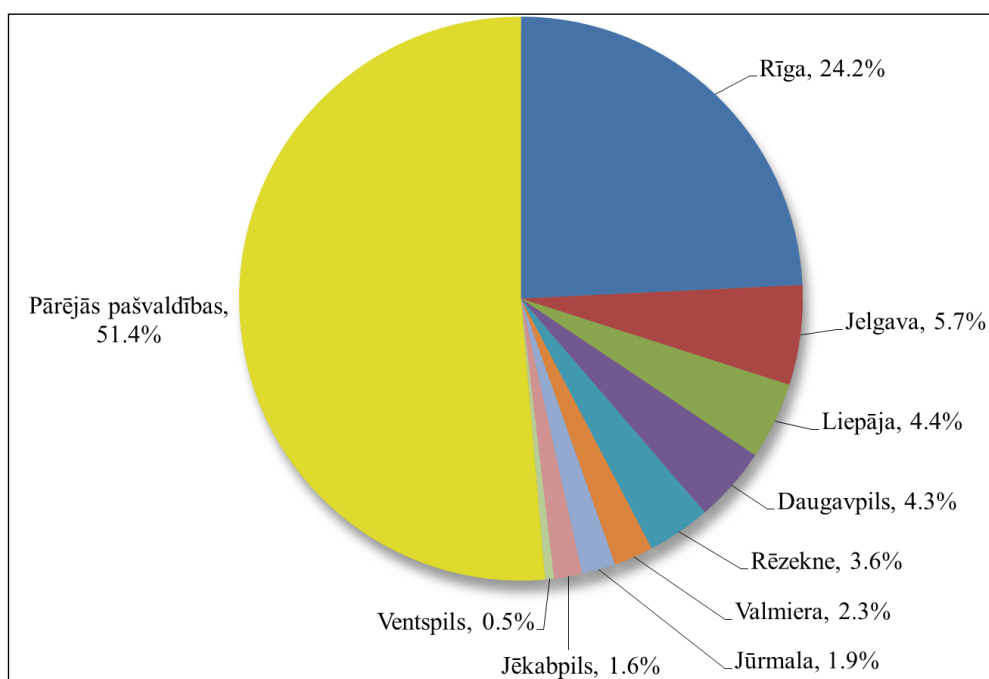
Saskaņā ar likuma “Par pašvaldību budžetiem” 22¹. pantu, finanšu ministrs, ņemot vērā pašvaldību iesniegumus par konkrētu projektu īstenošanu, var apstiprināt arī citu aizdevēju, ja cita aizdevēja aizdevuma nosacījumi ir izdevīgāki nekā no valsts budžeta izsniedzamo aizdevumu nosacījumi. 2012.gadā, pamatojoties uz noslēgtajiem aizdevumu līgumiem ar citiem aizdevējiem, pašvaldību ārpus Valsts kases saņemto aizņēmumu līdzekļu apjoms bija 757,1 tūkst. latu, kas veidoja 0,6% no kopējiem pašvaldību saņemtajiem aizņēmumu līdzekļiem 2012.gadā. 2011.gadā pašvaldību ārpus Valsts kases saņemto aizņēmumu līdzekļu īpatsvars bija tāds pats kā 2012.gadā – 0,6 %. Pašvaldību ārpus Valsts kases saņemto aizņēmumu līdzekļu nozīmīgākais avots arī 2012.gadā ir bijis Vides investīciju fonds. 2012.gadā Ilūkstes novada pašvaldība bija vienīgā pašvaldība, kas saņēmusi aizņēmumu no bankas, tādejādi nodrošinot finansējumu Bebrenes Profesionālās vidusskolas katlu mājas rekonstruēšanai un modernizēšanai.

Kopējais pašvaldību aizņēmumu palielinājums 2012.gadā ir 11,2 milj. latu, kas veidojies no darījumu rezultātā radītā palielinājuma 21,1 milj. latu vērtībā un izmaiņu, kas nav darījumi, un valūtu kursu svārstību rezultātā radītā samazinājuma 9,9 milj. latu vērtībā (izmaiņas, kas nav darījumi – (-9,9) milj. latu, valūtu kursu svārstības – (-0,02) milj. latu). Izmaiņas, kas nav darījumi, galvenokārt ir skaidrojamas ar Rīgas pilsētas finanšu līzingu no SIA „Rīgas Pilsētbūvnieks” pārvērtēšanu (-3,7 milj. latu) un Valsts kases, saskaņā ar likuma „Par valsts budžetu 2012.gadam” 54. pantu, veikto aizņēmumu dzēšanu (-6 milj. latu).

4.attēls. Pašvaldību aizņēmumu īpatsvars kopējā pašvaldību aizņēmuma apjomā sadalījumā pa novadiem (ieskaitot republikas pilsētas) 2012.gada 31.decembrī

No 110 novadiem (neskaitot republikas pilsētas) 23 % no kopējā pašvaldību aizņēmumu atlikumu apjoma 2012.gada 31. decembrī veidoja 14 novadu aizņēmumi, katra novada īpatsvaram kopējā pašvaldību aizņēmumu apjomā esot lielākam par vienu procentu (skatīt 4.attēlu). Novads ar lielāko parāda īpatsvaru kopējā pašvaldību aizņēmuma apjomā ir Tukuma novads (15,9 milj. latu), par 0,7 procentpunktiem (~3,7 milj. latu) pārsniedzot Kuldīgas novada parādu (12,2 milj. latu). Tukuma novada parāda īpatsvars pārskata gadā ir palielinājies par 0,5 procentpunktiem, parāda apjomam, salīdzinot ar parāda apjomu 2011.gada 31.decembrī, palielinoties par 2,8 milj. latu.

5.attēls. Republikas pilsētu aizņēmumu īpatsvars kopējā pašvaldību aizņēmumu apjomā 2012.gada 31.decembrī

Republikas pilsētu kopējais parāds 2012.gadā ir samazinājies par 4,6 milj. latu, 2012.gada 31.decembrī veidojot 279,1 milj. latu jeb 48,6 % no kopējā pašvaldību parāda (skatīt 5.attēlu).

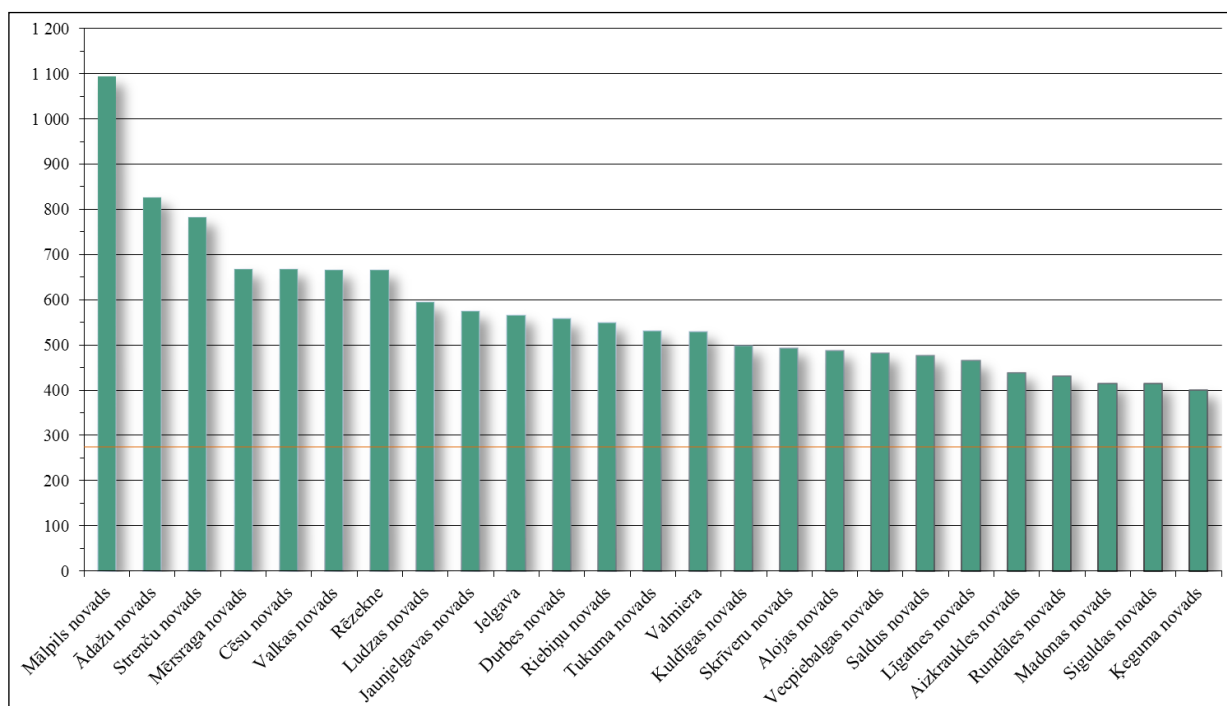
Pārējo pašvaldību kopējais parāds 2012.gada laikā ir palielinājies par 15,8 milj. latu, 2012.gada beigās veidojot 294,8 milj. latu. Pārējo pašvaldību 2012.gadā saņemto aizņēmumu līdzekļu apjoms pārsniedz republikas pilsētu saņemto aizņēmumu līdzekļu apjomu par 30,2 milj. latu, saņemtajiem aizņēmumiem esot, attiecīgi, 75,4 milj. latu un 45,2 milj. latu. Republikas pilsētu saņemto aizņēmumu līdzekļu apjoms 2012.gadā ir samazinājies (2011.gadā republikas pilsētas papildu finansējumu aizņēmumu veidā piesaistīja 35 milj. latu apjomā).

Pašvaldību parāds, salīdzinot pašvaldību kopējo parādu 2011.gada beigās un 2012.gada beigās, ir samazinājies 51 pašvaldībai (ieskaitot republikas pilsētas), bet 68 pašvaldībām (ieskaitot republikas pilsētas) parāds 2012.gada 31.decembrī ir palielinājies.

2012.gadā visām pašvaldībām ir saistības aizņēmumu veidā, taču 14 pašvaldības 2012.gadā nav piesaistījušas finanšu līdzekļus, izmantojot aizņēmumus – tās ir veikušas tikai iepriekšējos periodos saņemto aizņēmumu finanšu līdzekļu atmaksas. Salīdzinājumam – 2011.gada beigās 4 novadu pašvaldībām nebija aizņēmumu.

Lielāko pašvaldību parāda summu 2012.gada 31.decembrī, tāpat kā iepriekšējos pārskata gados, veido Rīgas pilsētas aizņēmumi 139 milj. latu vērtībā, kas ir 24,2 % no kopējā pašvaldību parāda. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, Rīgas pilsētas aizņēmumu īpatsvars kopējā pašvaldību parādā ir samazinājies par 1,5 procentpunktiem, turpinot tendenci samazināties. Atmaksājamo aizņēmumu apjoms Rīgas pilsētai ir samazinājies par 5,6 milj. latu, samazinājumam veidojoties no 2012.gadā laikā notikušajām aizņēmumu izmaksām un atmaksām, kā arī no veiktās darījumu pārvērtēšanas.

Lielākais parāds uz vienu iedzīvotāju 2012.gada beigās, tāpat kā iepriekšējo gadu beigās, ir Mālpils novadam (1 094 lati uz 1 iedzīvotāju) (skatīt 6.attēlu), kas ir gandrīz 4 reizes lielāks par vidējo rādītāju visās pašvaldībās kopā (294). Tas izskaidrojams ar Mālpils novada nelielo iedzīvotāju skaitu un lielo aizņēmumu apjomu, kurā būtiskākais ir aizņēmums sporta kompleksa celtniecībai ar parāda atlikumu 2012.gada 31.decembrī 2,2 milj. latu. Rādītāja – parāds uz vienu iedzīvotāju – vērtība Mālpils novadam ir samazinājusies, parādam gada beigās samazinoties un iedzīvotāju skaitam pieaugot. Vidējais rādītājs visās pašvaldībās kopā pārskata gadā ir palielinājies par 19 latiem uz vienu iedzīvotāju, kas skaidrojams gan ar kopējā pašvaldību aizņēmumu apjoma palielinājumu, gan iedzīvotāju skaita samazinājuma konstatējumu.

6.attēls. 25 pašvaldības ar lielāko parādu uz vienu iedzīvotāju² 2012.gada 31.decembrī

Nākamais lielākais rādītājs otro gadu pēc kārtas ir Ādažu novadam (827 lati uz 1 iedzīvotāju). Šāds pašvaldības parāda uz vienu iedzīvotāju rādītāja pieaugums ir skaidrojams ar pašvaldības maksātspējas problēmu rezultātā finanšu stabilizācijas procesa ietvaros veikto parāda palielinājumu, aizņemoties no Valsts kases.

Trešais lielākais rādītājs ir Strenču novadam, kam rādītāja vērtība ir 783 lati uz 1 iedzīvotāju. 2011.gada beigās Strenču novadam šis rādītājs bija 4. lielākais. Ņemot vērā pašvaldības mazo iedzīvotāju skaitu, kas 2012.gadā ir samazinājies, un ūdenssaimniecības attīstībai 2012.gadā

² šajā skaidrojumā aprēķinots vidējais iedzīvotāju skaits teritorijā pārskata gada laikā (2012.gada dati + 2011.gada dati / 2) pēc Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā publicētiem datiem FMInf_280613_parada_sk; Latvijas Republikas 2012.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par 76 pašvaldību budžetiem; 1.sējums

saņemto finanšu līdzekļu apjomu, kas sekmēja pašvaldības parāda pieaugumu par 0,4 milj. latu, parāda uz vienu iedzīvotāju rādītājs ir gandrīz 2,7 reizes lielāks kā vidējais rādītājs visās pašvaldībās kopā.

Rīgas pašvaldības, kurai no visām pašvaldībām ir lielākais parāds 2012.gada beigās, parāda uz vienu iedzīvotāju rādītājs ir 215, kas ir zemāks par vidējo valstī, un 2012.gada laikā ir samazinājies par 6 vienībām.

28.06.2013.

2679

Ligita Agleniece

67094249, ligita.agleniece@kase.gov.lv